
Noter i marginen

Fysiske og psykiske mure

Det virkede som om bygningen af endnu en mur til at adskille romaer fra ikke-roma slovakker – denne gang betalt af en samling lokale ikke-romaer – ville blive de sidste par ugers mest chokerende historie.

Men det ændrede sig, da Lubomír Harman, 48-årig beboer i Devínska Nová Ve, som naboerne beskrev som en isoleret eneboer, greb sit gevær og vendte sin frustration imod naboerne, en familie med adskillige romaer.

Efter at have dræbt seks af dem, gik han ud på gaden og begyndte at skyde imod alt, der bevægede sig. Det var et forstadsblodbad af en art, som Slovakiet aldrig før har set.

Politiet har ført alle detaljer til bogs om det anvendte gevær. De har talt antallet af kugler og formentlig vurderet, hvor hurtigt kuglerne dræbte ofrene. Det er også kendt, at Harman blev skudt i brystet og må have været i stor smerte, da han affyrede en kugle ind i sit eget hoved.

Det er dog stadig uvist og vil formentlig forblive det, hvilke tanker der bevægede sig igennem hans sind, indtil den sidste kugle gjorde en ende på dem; al elendigheden, vreden og frustrationen, som verden nu kun kan gætte om.

Når noget så dybt skrækindjagende og chokerende rammer samfundet for første gang, dræber det borgernes tillid til, at deres samfund er immunt over for tragedier som Columbine massakren i Colorado, hvor 12 studerende og en lærer blev dræbt.

Før massakren fulgte folk nyhederne med rædsel og bekymring, men stadig med en følelse af, at deres gade var ret sikker og deres lille land på sin vis immunt.

Og så kommer Harman og viser, at sådan er det ikke. Han har også vist, at når en så chokerende menneskelig tragedie sker, må vi alle være dybt bekymrede.

Samfundet kan nu stå tilbage og funderer over rødderne til frustrationen, der satte ham i gang. Racisme var hurtigt nævnt som et muligt motiv. Lokale journalister har fremhævet, at deres udenlandske kolleger uden megen tøven pegede på racisme som motivet, men de ignorerede, at Harman også dræbte andre end romaer.

Problematisk familie

Som adskillige læsere af *Slovak Spectator* korrekt har peget på, var nogle

lokale medier hurtige til at bruge den notoriske stereotyp om romaer, da de beskrev familien som 'problematisk'.

Politiet bekræftede ikke formodninger på baggrund af det faktum, at nogle af ofrene var romaer, at Harman blandt andet var drevet af racisme. I stedet foreslog politiet, at nabostridigheder lå bag drabene, men det udelukker jo ikke, at han var drevet af racistiske følelser.

Denne kommentar kan ligne amatøragtig pyskoanalyse, men denne skribent formoder, at Harmans historie er om en mand, som efter alt at dømmes har levet alene omgivet af mure, som han har opbygget gennem mange år, indtil frustrationer og vrede flød over i hans isolation og vaskede syv liv væk.

Hvad enten racisme er bekræftet som motiv eller ikke, bør Slovakiet være meget mere opmærksomt på sager, hvor racismen er oplagt, tolereret eller overset.

Romaer har længe været blandt Europas mest sårbare minoriteter og måden, som det gamle kontinent har valgt at behandle dem, er mange steder langt fra generøs for slet ikke at tale om civiliseret.

Dette er ikke kun historien om Slovakiet, men også om Ungarn, Tjekkiet og selv Frankrig.

Isolerede børn

For nylig opfordrede Amnesty International den slovakiske regering til 'øjeblikkelig' at gøre en ende på segregeringen af romabørn i landets uddannelsessystem.

Vagthunden for menneskerettigheder mener, at den praksis efterlader tusinder af romabørn med en uddannelse langt under standarden for andre børn. Amnesty skrev, at Slovakiet placerer mange romabørn i skoler og klasser for 'mildt mentalt handicappede' eller henviser dem til etnisk segregerede skoler og klasser.

Det ser ud som om, der er mange flere mure end dem i Michalovce Ostrovany, hvor fysiske mure for nylig er bygget for at isolere romaer fra flertalsbefolkningen. Folk på begge sider finder det svært at overskride disse mure, selv når det gælder at tænke over eller fortolke massive menneskelige tragedier.

Beata Balogová er politisk reporter ved det slovakiske blad Slovak Spectator. Dette er hendes leder i bladet 6. september.

(Oversat fra engelsk af Vibeke Sperling).

På side 88-92 bringes yderligere to indlæg om romaer.